Irodalom dolgozat

1. **<u>Reneszánsz</u>**
   a. **Időtartama**:
      - 14. századtól – 16 századig
   b. **Jellemzői**:
      - Humanizmus (emberközpontúság)
      - Itáliából indul
      - korstílus
      - reformáció (egyházszakadás)
      - földi boldogság, életigenlés
      - polihisztorok (több szakmához is értenek)
      - hírnév
      - heliocentrikus
   c. Híres művészek
      - Michelangelo
      - Leonardo da Vinci
      - Boccaccio
      - Shakespeare
      - Petrarca
      - Balassi Bálint
      - Janus Pannonius

2. **<u>Petrarca</u>**: ***<u>Pó, földi kérgem bárhogy is sodorjad</u>***
   a. Vers jellemzői:
      - szonett
      - ölelkezőrím
      - szimbólumok (fény, otthon – menyország)
   b. Szonett versforma
      - Általában 4 versszak
      - 4+4+3+3 sorosak
      - Összesen 14 sor
      - Rímképlet: a b b a
        a b b a
        c d c
        d c d
   c. Szonettkoszorú
      - 15 szonettből áll
      - Mesterszonett: 15. szonett – előtte álló 14 versszak első soraiból áll

3. **<u>Giovanni Boccaccio: *Dekameron*</u>**
   a. Vers jellemzői:
      - 10 nap alatt íródott (a történet szerint)
      - 1348-as pestisjárvány alatt (a történet szerint)
      - 100 novella gyűjteménye
      - 10 fiatal hagyatéka (a történet szerint)
   b. Témája
      - Életigenlés
      - Szerelem

- Testiség

c. Felépítése

- Nincs a történeteknek címe
- kerete van (novella tartalma + váltás az előző mesélőről)

4. <u>Janus Pannonius</u>

a. Élete

- Európai jelentőségű költő
- Itáliában tanul
- Pécsi püspök
- Mátyás kancellárja

b. Verseinek témái

- haza
- öntudat
- latinul ír

c. 2 korszak

Itáliai	**Magyarországi**
epigrammák és elégiák: gúnyos, humoros kritikus	elégiák: szellemi magány

d. *Pannonia dicsérete*

- Műfaja: epigramma:
  - rövid, tömör, általában csattanóval végződik, verselése időmértékes (disztichon, 1 hexameter, 1 pentameter)
- Témája: művész öntudat önértékelés

e. *Egy dunántúli mandulafáról*

- Értelmezés: A fa korán virágzik – Jánosunk túl korán hozza Magyarországra a reneszánszt

f. *Búcsú váradtól*

- Alaphelyzet: a lírai én elhagyja Nagyváradot társaival és búcsúzik a várostól
- Szerkezete:
  - 7 versszak (6 sorosak)
  - refrén: nyomatékosít
  - költői kérdés
- A lírai én a versben a nagyváradi értékéktől búcsúzik pl.: táj
  művészet tudás
  történelem

1. versszak
   - tájtól búcsúzik
2. versszak
   - folyóktól búcsúzik
3. versszak
   - befagyott folyóktól búcsúzik
4. versszak
   - termálvíztől búcsúzik
5. versszak
   - művészettől búcsúzik
6. versszak
   - történelemtől búcsúzik
7. versszak
   - Szent László királytól kér segítséget az útra

5. <u>Balassi Bálint</u>

a. Témai

- Szerelmes versek
- Vitézi versek
- Istenes versek
- Ezeket magyar nyelven írja

b. Élete

- Nemesi származású
- Poeta doctus: tanulta a versírást, tanult költő
- Szerelmei: Júlia, Célia, Fulvia (mindegyik férjes)
- Érdekből házasodott

c. Balassa – kódex

- 4 rész:
    - 1. rész házassága előtti (33)
    - 2. rész házassága utáni (33)
    - 3. rész istenes (33)

d. Balassi-strófa

a a **b**
c c **b** **végrímek**
d d **b**

e. *Egy katonaének*

- Balassi-strófa
- Értékrendje:
    - vitézi erények

f. *Adj már csendességet…*

- Istenes versek közé tartozik
- Istenhez és Jézushoz érzelmileg kötődik
- Szerkezete:
    - 8 versszakból áll – belső és végrímek
    - 2 soros
    - Az 1. sor a cím